מתני' (א) [א]מי שקידש אחת משתי אחיות ואין יודע אי זה מהן קידש נותן גט לזו וגט לזו [ב]מת ולו אח אחד חולץ לשתיהן היו לו שנים אחד חולץ ואחד מייבם קדמו וכנסו אין מוציאין מידם (ב) [ג]שנים שקדשו שתי אחיות זה אינו יודע אי זו קידש וזה אינו יודע איזו קידש זה נותן שני גיטין וזה נותן שני גיטין מתו לזה אח ולזה אח זה חולץ לשתיהן וזה חולץ לשתיהן לזה אחד ולזה שנים היחיד חולץ לשתיהן והשנים אחד חולץ ואחד מייבם קדמו וכנסו אין מוציאין מידם לזה שנים ולזה שנים אחיו של זה חולץ לאחת ואחיו של זה חולץ לאחת אחיו של זה מייבם חלוצתו של זה ואחיו של זה מייבם חלוצתו של זה קדמו שנים וחלצו לא ייבמו השנים אלא אחד חולץ ואחד מייבם קדמו וכנסו אין מוציאין מידם: **גמ'** שמע מינה (ג) [ד]קדושין שאין מסורין לביאה הוו קדושין הכא במאי עסקינן כשהוכרו ולבסוף נתערבו דיקא נמי דקתני ואינו יודע ולא קתני ואינו ידוע ש"מ (א) מאי קמ"ל סיפא איצטריכא ליה מת ולו אח אחד חולץ לשתיהן היו לו שנים אחד חולץ ואחד מייבם [ה]דוקא מיחלץ והדר יבומי אבל יבומי ברישא לא דקא פגע באחות זקוקתו: שנים שקדשו שתי אחיות וכו': שמע מינה קדושין שאין מסורין לביאה הוו קדושין הכא נמי כשהוכרו ולבסוף נתערבו דיקא נמי דקתני ואין יודע ולא קתני ואין ידוע ש"מ ומאי קמ"ל סיפא איצטריכא ליה מתו לזה אחד ולזה שנים היחיד חולץ לשתיהן והשנים אחד חולץ ואחד מייבם פשיטא היינו רישא מהו דתימא ליגזור תרי אטו חד קמ"ל ודוקא מיחלץ והדר יבומי אבל יבומי ברישא לא דקא פגע ביבמה לשוק: לזה שנים ולזה שנים וכו': הא תו למה לי היינו הך מהו דתימא ליגזור דלמא מייבם בלא חליצה קמ"ל מ"ש מהא דתנן (ד)ארבעה אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות ומתו הנשואין את האחיות הרי אלו חולצות ולא מתייבמות הכי השתא

התם

מתני' ואין יודע אי זה מהן קידש. אסור בשתיהן דכל חדא וחדא איכא למימר זו אחות אשה: **חולץ לשתיהן.** דלא ידע איזו היא יבמתו. ומיחלץ חדא וייבומי חדא לא דאחות חלוצתו אסורה לו מדרבנן בחייה. ויבומי ברישא נמי לא דדלמא לא זו היא יבמתו וקפגע באחות זקוקתו דהויא כאשתו: **היו לו שנים אחד חולץ.** תחלה לאחת והשני אם רצה לייבם לשניה מייבם דאם זו יבמתו שפיר ואם אחותה היא לא קפגע באחות זקוקתו דחליצה אפקעה לזיקה: **קדמו וכנסו.** קודם שנמלכו בבית דין: **אין מוציאין מידם.** דכל חד וחד אמר אנא שפיר נסיבי. ואי נמי הוה איפכא שהראשון ליבום כנס אחות זקוקתו ההיא שעתא ודאי הויא אסירא ומשבא אחיו וייבם השניה שהיא יבמתו פקע זיקה מאידך למפרע: **שנים שקדשו ב' אחיות.** והם נכרים: **זה חולץ לשתיהן וכו'.** דכל חד וחד מינייהו אסור ליבומי דדלמא באחות זקוקתו פגע: **היחיד חולץ לשתיהן.** כדפרישית לעיל שאי אפשר לו לייבם לא קודם חליצה משום אחות זקוקתו ולא לאחר חליצה משום אחות חלוצה לפיכך הואיל ואסור לייבם יחלוץ תחלה לשתיהם כדי להוציא אותה שהיא יבמתו מאיסור יבמה לשוק: **והשנים אחד חולץ.** לאפקועי זיקה מאחיו אם זו היא יבמתו ותשתרי אחותה לשני ממה נפשך אם יבמתו היא שפיר ואם אחותה היא הא קפקעה זיקת היבמה מיניה בחליצת אחיו: **אחיו של זה מייבם חלוצתו של זה.** ממה נפשך אם זו יבמתו שפיר נסיב שהרי אחיו לא חלץ לזו אלא לאחותה שלא היתה יבמתו ואינה כלום ואי לאו יבמתו שפיר נסיב נכרית דאי משום אחות זקוקתו ליכא שהרי חלץ אחיו לאחותה שהיא יבמתו ופקע זיקה ואי משום יבמה לשוק הרי חלצה זו מן היחיד שהוא אח בעלה(ה): **קדמו שנים.** אחין של אחד וחלצו לשתיהן משום דלא ידעי אי זו היא יבמתו: **לא ייבמו השנים.** אחים האחרים זה את זו וזה את זו דקמא דנסיב איכא למימר זו היא אחות זקוקתו אלא אחד חולץ תחלה לאחת ואחד מייבם לשניה ממ"נ אם יבמתו היא שפיר ואי לאו יבמתו היא באחות זקוקתו לא פגע שהרי חלץ אחיו ליבמתו ויבמה לשוק נמי ליכא שהרי היא חלוצה מאחי בעלה: **ואם קדמו.** אלו שנים האחרונים וכנסו אחר חליצת השנים הראשונים ולא באו לימלך לב"ד אין מוציאין מידם כדפרישית שאין כאן אלא ספק איסור אחות זקוקה בנשואין הראשונים דאיכא למימר קמא דנסיב יבמתו היא ושפיר נסיב ובתרא נמי שפיר נסיב נכרית ואי נמי הוה איפכא דקמא פגע באחות זקוקתו כיון שבא שני ויבמה פקע זיקתה מאחיו והותרה לו אשתו ואיסורא דעבד עבד: **גמ' שמעת מינה קדושין שאין מסורים לביאה.** שאין סופן לבא לידי ביאה. דקס"ד דמתניתין בשלא הוכרו בשעת קדושין לא הוה ידע הי מינייהו כגון דאמר הרי אחת מכם מקודשת לי ועשו שתיהן שליח לקבל קדושין וקדושין אלו אין סופן לביאה דכל חדא קיימא עליה בספק אחות אשה ומדקתני נותן גט לזו וגט לזו מכלל דחדא מיהא מקודשת ומשום ספיקא דלא ידע הי מינייהו בעי למיתב גט לתרווייהו אלמא קדושין הן ופלוגתא דאביי ורבא היא בקדושין: **שהוכרו.** בשעת קדושין ויודע היה את מי מקדש הלכך מסורים לביאה נינהו וחלו קדושין: **ואינו יודע.** משמע השתא אין יודע. אין ידוע משמע לא נודע הדבר מעולם: **ומאי קמ"ל.** מתניתין פשיטא דתרווייהו בעי גיטא דלא ידע הי מינייהו: **סיפא איצטריכא ליה.** דקתני אחד חולץ ואחד מייבם וקא שמעינן דוקא מיחלץ חד והדר יבומי אידך ממה נפשך כדפרישית לעיל: **אבל יבומי.** חד ברישא והדר מיחלץ שני לאידך לא דקמא דייבם דלמא פגע באחות זקוקתו: **היינו רישא.** דהא אשמעינן ברישא היו לו שנים אחד חולץ ואחד מייבם: **מהו דתימא.** הכא לא לייבם כיון דחד מינייהו יש לו אח יחידי לגזור תרי אחי דלא לייבם חד מינייהו אטו ההוא אח שאין לו אח שני ואתי למפגע באחות זקוקה קמ"ל: **ודוקא מיחלץ.** האח היחידי לשתיהן והדר יבומי חד מהשנים אחר חליצת אחיו לשניה: **אבל יבומי ברישא.** קודם חליצת היחיד לשתיהן ואפילו חלץ אחיו של מייבם לאחותה דליכא השתא איסור אחות זקוקה לא [מייבם] משום שמא זו היא ארוסת הנכרי וקא פגע ביבמה לשוק בלא חליצה דהיחידי הוא הנכרי ולו היבמה זקוקה והא מילתא לא אשמעינן ברישא: **אחיו של זה מייבם חלוצתו של זה הא תו למה לי.** היינו הך דהא אשמעינן ברישא השנים אחד חולץ ואחד מייבם וה"נ הכי הוא דהני תרי חד חליץ וחד מייבם והני תרי חד חליץ וחד מייבם: **מהו דתימא ניגזור דלמא.** אתי ליבומי אחד משנים אלו ואחד משנים אלו בלא חליצה וקפגע כל חד בספק יבמה לשוק ובאחות זקוקה: **קמ"ל.** דלא גזרינן. והא מרישא לא שמעינן דהתם לזה אחד ולזה שנים דסוף סוף לא מייבם אלא חדא וכיון דעוסקין בחליצה דחדא מדכרי נמי ולא מייבמי עד שיחלוץ היחיד לשתיהן אבל הכא כיון דלבסוף תרווייהו מייבמין הך להאי ביתא והך להאי ביתא אתי למימר מה לנו ולחליצה: **מאי שנא מהא וכו' ולא מתייבמות.** וקתני סיפא אם קדמו וכנסו יוציאו והכא קתני אין מוציאין מידן: **חולצות ולא מתייבמות.** ולא אמרינן ליחלוץ חד מנייהו ודחי לזיקה דידה מאחיו והאי מייבם חדא כי מתני' דקתני מתייבמות שתיהן כל אחת לאחר חליצת אחותה כדקאמר אחיו של זה מייבם חלוצתו של זה לימא כולן חולצות כי התם אמאי מהדרינן לייבם: **הכי השתא.** התם זקוקות שתיהן להן אי למ"ד בפרק ד' אחין(ו) טעמא דאין מתייבמת אפילו אחת מהן משום דיש זיקה דמרישא מיתסרא משום דקפגע באחות זקוקה וכי חליץ(ז) (מייבם) חד לחדא ופקע זיקה לא משתריא אחותה לאידך דכל יבמה שנאסרה שעה אחת על יבמה אפילו לאחר נפילה הרי היא כאשת אח שיש לה בנים ואסורה לעולם:

ואי

קדמו וכנסו אין מוציאין מידם. אר"י דווקא משום דשמא לא פגע באחות זקוקתו אבל אי ודאי הוה (ב) זקוק להוציא אף על גב דגבי שומרת יבם שקידש אחיו את אחותה (לקמן דף מא.) אין צריך לרבנן אפילו להמתין היינו משום שקדש תחלה ולא בא עליה באיסור דכבר נפטרה היבמה זיקתה ממנו בקדושי אחותה אבל הכא דקני לה בביאה דוקא במקום ספק הוא דאמרינן קדמו וכנסו אין מוציאין מידם אבל בודאי לא:

קדושין שאין מסורים לביאה. פירוש דע"י קדושין קא מפסדה בביאה אבל חייבי לאוין ועשה חשיבי קדושין המסורים לביאה:

דיקא נמי דקתני אינו יודע. וא"ת א"כ תקשה לאביי דאמר בפ' האיש מקדש (קדושין דף נא. ושם) דהוי קדושין וי"ל דאין יודע משמע הכי ומשמע הכי:

ומאי שנא מהא דתנן. פי' בקונט' דפריך אהא דקתני במתני' קדמו וכנסו אין מוציאין מידם וקשה דלפי זה ה"ל לאתויי סיפא דמתניתין דד' אחין ועוד דבסמוך מייתי סיפא דמתני' אברייתא דשילא ואר"י דפריך אהא דקתני במתניתין אחד חולץ וא' מייבם וגבי ד' אחין שתיהן (ג) חולצות:

עין משפט נר מצוה

סב א מיי' פ"ט מהל' אישות הל"ג סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן מא סעיף ב:

סג ב מיי' פ"ח מהלכות יבום הלכה א סמג עשין נב טוש"ע אה"ע סימן קעו סעיף א:

סד ג מיי' שם הלכה ב טוש"ע אה"ע שם סעיף ג:

סה ד מיי' פ"ט מהל' אישות הלכה ג סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן מא סעיף ב וסימן קעו סעיף א:

סו ה מיי' פ"ח מהל' יבום הלכה א:

◆

תוספות ישנים

מהו דתימא דלמא ייבם בלא חליצה. וא"ת והא ידעינן מדלעיל דלא גזרינן דלמא ייבם קודם חליצה וי"ל דשאני הכא דכל השתים מתייבמות שהרי זה מייבם חלוצתו של זה וזה מייבם חלוצתו של זה וא"כ יטעו העולם ויאמרו אחר שזה מייבם וזה מייבם ושתיהם מתייבמות מה לנו ולחליצותם אבל לעיל אנן חזינן דאיכא אחת דמתייבמת ואחת שאינה מתייבמת ידינו העולם וישימו לבם שלא תתיבם זאת עד שיהא חולץ לאחותה וכן (א) יהי' פוגע באחות זקוקתו:

(א) נראה שצ"ל לאחותה שמא יהי'.

◆

תום' חד מקמאי

הא דתנן שנים שקדשו שתי אחיות לזה אחד ולזה שנים היחיד חולץ לשתים והשנים א' חולץ וא' מייבם דוקא מיחלץ היחיד והדר יבומי אחד מן השנים (א) והדר מיחלץ היחידי דקא פגע ביבמה

(א) אולי צ"ל אבל יבומי אחד מהשנים והדר מיחלץ היחידי לא דקא כו'.

מסורת הש"ס

(א) [קדושין נא:], (ב) שם, (ג) שם., (ד) לעיל יח. לקמן כו. כז: עדיות פ"ה מ"ה, (ה) בס"א: מאחי בעלה, (ו) [לקמן כו.], (ז) [רש"ל מח"ז],

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' ש"מ ומאי קמ"ל: (ב) תום' ד"ה קדמו וכו' אי ודאי הוה היה זקוק: (ג) ד"ה ומאי שנא וכו' שתיהן חולצות. נ"ב ס"א ומיהו הך פירכא ליתא לר' יוחנן דאמר אחיות איני יודע מי שנאן:

◆

מוסף רש"י

קדמו וכנסו אין מוציאין מידם. אפילו לא כנס הראשון את יבמתו ופגע באחות זקוקתו, מאחר שכנסה השני פקע זיקה והותרה לראשון לקיימה, דאחות זקוקה דרבנן היא ולא קנסי ליה להוציא (קדושין נא:). היחיד חולץ לשתיהן. שהרי אינו יכול לכנוס דילמא פגע באחות זקוקה (שם נב.). קידושין שאין מסורין לביאה. קידש אחת משתי אחיות ולא פירש איזוהי מהן, דאין יכול לישא אחת מהן דשמא זו היא אחות אשתו (שם נא.). ואינו ידוע. משמע לעולם (שם נא:). דוקא מיחלץ והדר יבומי. מיחלץ חד מנייהו לחדא ברישא והדר מייבם שני לשניה, ממה נפשך אם זו ארוסת אחיו שפיר מייבם ואם לאו נכרית בעלמא היא ואינה אחות יבמתו הזקוקה לו דתיהוי דמיא לאחות אשתו, שהרי נפטרה זיקת אחותה הימנה בחליצת אחיו ולא גזרו על אחות חלוצה משחלצה אלא על החלוץ לבדו, דקא פגע באחות זקוקה וכל זמן שלא חלץ אחד מן האחין אסורה אחותה על כולן מדבריהם משום דדמיא לאחות אשתו (שם). ודוקא מיחלץ והדר יבומי. היחיד חולץ לשתיהן תחילה והדר יבומי אחת מהשתים אחר חליצת אחיו, אבל יבומי אחת מן השתים תחילה אפילו לאחר חליצת אחיו שאין כאן אחות זקוקה לא לישתרי, דכיון דלא חלץ היחיד לשתיהן איכא למיחש בזו שמתייבמת שמא זו היא יבמתו של יחידי, נמצא כונסה נושא יבמה לשוק, כלומר למי שאין ליבמה ונושא אותה בלא חליצה, ומשום הקדמת חליצת אחד מן השנים ליבום של שני לא איצטריך למיתנייה, דהא דפגיעת אחות זקוקתו מרישא שמעינן (שם נב.). ארבעה אחין כו' ומתו הנשואין את האחיות. ונפלו שתיהן יחד לפני האחין, הרי אלו חולצות ולא מתייבמות. משום דתרווייהו זקיקי ליה להאי ותרווייהו זקיקי ליה להאי ואי נסיב חד קא פגע באחות זקוקתו (לעיל יח.) דהויא כאשתו (לקמן כו.).